660763
2-12-64
B
M
VB

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

'S-GRAVENHAGE

Aan Zijne Excellentie
de Minister-President,
Voorzitter van de
Raad van Ministers
te
's-Gravenhage.

Directie/Afdeling: ~~XXXXXXX~~ Directeur-Generaal Politieke Zaken Datum: 1 december 1964.

Onderwerp: Europese samenwerking Kenmerk: 180751-7269 G.S.

Foto-no.: F 13671/'64

G E H E I M

Ter behandeling in de Ministerraad

./. Ik heb de eer U hierbij aan te bieden een korte analyse van het op 26 dezer aan Harer Majesteits Ambassadeur te Rome overhandigde memorandum van de Italiaanse Regering, houdende voorstellen betreffende de Europese politieke samenwerking. De tekst van dit stuk werd U aangeboden bij schrijven dd. 27 november jl., DEU 179370-7238 G.S.

Afschrift dezes, alsmede van de bijbehorende bijlage, is spoedshalve rechtstreeks toegezonden aan de Leden van de Ministerraad.

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN a.i.,

w.g. V.G.M. Marijnen.

© NA, 2.02.05.02 (Arch. MR) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 743
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/L00186

Italiaanse voorstellen inzake Europese politieke samenwerking.

De Italiaanse Regering stelt voor dat de Ministers van Buitenlandse Zaken van de Zes een of meer conferenties houden ter voorbereiding van een top-conferentie van de Zes, waarbij men het eens zou moeten worden over

a. een "verklaring" houdende een aantal algemene beginselen, welke zouden moeten leiden tot een federaal en democratisch, politiek en economisch verenigd Europa;

b. de modaliteiten voor het verwezenlijken van een proef-periode van drie jaren.

Ad a:

De Italiaanse Regering legt een ontwerp-verklaring aan haar partners voor, dewelke als eerste doel stelt een geleidelijk te bereiken politieke eenheid, gepaard gaande met verdieping van de ontspanning in de internationale betrekkingen, een grotere solidariteit met betrekking tot de ontwikkelingslanden en een versteviging van de nauwe, en op basis van gelijkheid gevestigde banden met de Verenigde Staten.

Het stuk bevat daarop een aantal uitwerkingen van deze gedachten, waarvan o.m. genoemd mogen worden dat de gemeenschap open moet staan voor de buitenwereld en geen autarchisch dan wel exclusief karakter mag dragen, terwijl voorts geen geweld mag worden aangedaan aan de verwezenlijking van de verdragen van Parijs en Rome.

Het ontwerp noemt daarop vereisten, die onmiddellijk zouden moeten worden vervuld:

1. het nemen van een gemeenschappelijke actie met in achtneming van een juist evenwicht tussen nationale belangen;

2. een opnieuw bevestigen van het open karakter van de Europese gemeenschappen, niet alleen voor het Verenigd Koninkrijk, doch ook voor andere landen, die bereid en in staat zijn de Parijse en Romeinse verdragen te aanvaarden;

3. het bevorderen van de wereldhandel door middel van een positieve afloop van de Kennedy-ronde;

4. het maken van een studie teneinde te geraken tot rechtstreekse verkiezingen van de leden van het Europese Parlement;

5. versterking van de bevoegdheden van het Europese Parlement, o.m. op het gebied van communautaire bronnen van inkomsten.

Zonder op details in te gaan kan worden gesteld, dat de Nederlandse Regering een aantal, zo niet alle, der hierboven aangegeven doelstellingen aanstonds zou kunnen onderschrijven en wellicht daaraan nog enige punten zou kunnen toevoegen, terwijl er voorts reeds enige gedachten zijn over de wijze, waarop een Europees buitenlands beleid dient tot stand te komen (vide het schrijven van de Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken dd. 2 november jl., DEU 163885-6687 GS).

Ad b:

Met betrekking tot de door de Italiaanse Regering gesuggereerde modaliteiten, dewelke gedurende een

experimentele periode van drie jaren gelding zouden vinden, zij opgemerkt dat deze in wezen weinig verschillen van de reeds door de heer Erhard naar voren gebrachte gedachten, terwijl tevens nauwe aansluiting is gezocht bij het zogenaamde Plan Fouchet. Ook hier geldt dat wordt voorgesteld tenminste eenmaal per jaar een bijeenkomst van regeringshoofden te houden, alsmede eenmaal elke drie maanden een vergadering van de Ministers van Buitenlandse Zaken. Voorzien is dat de Ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappelijk Onderzoek aan de vergaderingen van de Ministers van Buitenlandse Zaken zullen kunnen deelnemen. Het Italiaanse plan voorziet niet in afzonderlijke bijeenkomsten van Ministers van Defensie, doch stelt dat defensie-aangelegenheden, voorzover zij hun weerslag vinden op de buitenlandse politiek, in het algemeen kunnen worden behandeld door de Ministers van Buitenlandse Zaken.

In de beschouwingen betreffende de Duitse plannen (bijlage van schrijven dd. 24 november jl., no. 177273-7171 GS) is reeds uiteengezet dat, gesteld al dat men zou komen tot intergouvernementele consultaties à six, in ieder geval geen behoefte bestaat aan afzonderlijke raadplegingen van de Ministers van Defensie.

Het Italiaanse voorstel, geheel overeenkomstig het plan Fouchet, voorziet in de instelling van een "commission politique", samengesteld uit regeringsvertegenwoordigers, welke commissie de ministeriële zittingen zou voorbereiden en in het bijzonder

"politiques communes" zou uitwerken. In tegenstelling met de gedachten die door de heer Spaak in september jl. zijn geventileerd, alsmede tot de Duitse voorstellen, kan hier geen sprake zijn van een embryo van een communautair orgaan, aangezien de commissie uit regeringsvertegenwoordigers bestaat en zelfs niet tot taak heeft haar gedachten op zo onafhankelijk mogelijke wijze te formuleren.

Voorts wordt voorzien in de instelling van een secretariaat ten behoeve van deze "commission politique"

De Ministers van Buitenlandse Zaken zullen tijdens driemaandelijkse bijeenkomsten trachten te komen tot een gemeenschappelijk beleid (met eenstemmigheid tot stand te brengen en vervolgens voor een ieder verplichtend).

Het is duidelijk, dat indien eenmaal een dergelijk gemeenschappelijk beleid tot stand is gekomen, het bijzonder moeilijk zal zijn daarin wijziging aan te brengen. In dit verband is de passage, gewijd aan de mogelijkheden voor het Verenigd Koninkrijk om aan het overleg deel te nemen, teleurstellend. Immers, voorgesteld wordt dat het Verenigd Koninkrijk, tijdens de ministeriële Raadszittingen van de W.E.U., op de hoogte zal worden gehouden van de gesprekken, alsmede van de door de Zes bereikte conclusies en aldus in staat zal zijn deel te nemen aan de uitwerking van de gemeenschappelijke politiek en, eventueel, deze te aanvaarden en zich dienovereenkomstig te gedragen. Het is duidelijk dat de W.E.U. aldus niet een organisatie van zeven gelijkwaardige leden zou worden, doch veeleer een unie van 6 + 1.

Tenslotte wordt voorgesteld dat gedurende het jaarlijkse colloque tussen het Europese Parlement en de executieve organen van de Gemeenschappen een debat zal worden gewijd aan de politieke Europese problemen, op basis van een rapport, hetwelk door de regeringen zal worden ingediend.

Met deze gedachten kan van Nederlandse zijde worden ingestemd, ook al gaat zij niet zo ver als de Nederlandse gedachten, zoals die bij de Ministerraad bekend zijn.

Het is de bedoeling dat uiterlijk op 1 januari 1968, rekening houdend met de reeds opgedane ervaringen, een verdrag zal worden opgesteld, hetwelk aan het proces der Europese eniging een institutioneel kader zal geven.

Met betrekking tot de gedachten die bij de Italiaanse Regering leven op het gebied van de overgangsperiode, zij verwezen naar meergenoemde aantekening betreffende de Duitse voorstellen en waarin uiteen is gezet, dat vooralsnog tussen de Zes geen fundament van gemeenschappelijke opvattingen is over gewichtige zaken op het gebied van het buitenlandse beleid en dat dezelfde verschillen van opinie heersen met betrekking tot de doelstellingen, volgens dewelke uiteindelijk de Europese eenheid moet worden bereikt. Vandaar dan ook, naar dezerzijdse opvatting, wil men voortgang bereiken, allereerst een basis moet worden gevonden voor gelijkgerichte concepties op het gebied van buitenlands beleid in de meest algemene zin des woords. Overleg aangaande de door de Italiaanse Regering beoogde "déclaration" zou kunnen aantonen of een

dergelijke basis te vinden is. Het heeft intussen geen zin van tevoren vast te stellen dat na een bepaalde overgangsperiode tot vorming van een definitieve politieke unie zal worden overgegaan, aangezien immers niet te overzien is of op het moment, waarop de overgangsperiode ten einde loopt, wél overeenstemming zal zijn bereikt aangaande de gemeenschappelijke concepties, die de basis van een politieke unie moeten vormen.

1 december 1964.

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

'S-GRAVENHAGE

AAN:

Zijne Excellentie
de Minister-President
te 's-GRAVENHAGE.

Directie/Afdeling: ~~xxx~~ Europa

Datum: 27 november 1964

Onderwerp: Europese Politieke Samenwerking.

Kenmerk: DEU/179370-7238 GS

Foto-no.: GEHEIM

./. Ik heb de eer U hiernevens ter vertrouwelijke kennisneming te doen toekomen afschrift van de Franse tekst van een door de Italiaanse Minister van Buitenlandse Zaken op 26 dezer aan Hr.M's Ambassadeur te Rome overhandigd memorandum, houdende voorstellen betreffende de Europese politieke samenwerking.

Afschrift dezes en van de bijbehorende bijlage is spoedshalve rechtstreeks toegezonden aan de leden van de Ministerraad.

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,

w.g. J.Luns

F 13470/64

Le Gouvernement italien, en vue de poursuivre l'objectif final d'une Europe fédérée et démocratique, unie en même temps politiquement et économiquement, considère souhaitable de convoquer, au cours des mois prochains, une nouvelle réunion des Chefs d'Etat ou de gouvernement des Six. La déclaration de Bonn du 18 juillet 1961 prévoyait, en effet, que l'on confronterait à des intervalles réguliers les divers points de vue et que l'on s'entendrait sur les directives politiques susceptibles de favoriser l'unité de l'Europe, en renforçant, de la sorte, l'Alliance Atlantique.

Une telle réunion, qui pourrait se tenir à Rome, devrait être précédée d'une ou de plusieurs rencontres entre les Ministres des Affaires Etrangères. Ceux-ci s'efforceraient d'éclaircir la possibilité d'acheminer, à titre pragmatique et provisoire et pendant une période expérimentale de trois ans, le processus d'intégration politique de l'Europe.

Pendant ces entretiens entre Ministres des Affaires Etrangères on devrait, entre autres, se mettre d'accord sur :

a) les termes d'une nouvelle "Déclaration", qui serait faite à l'issue de la réunion des Chefs d'Etat ou de gouvernement;

b) les modalités pour la réalisation de la période expérimentale.

^

PROJET DE "DECLARATION"

1. Pendant la marche, ferme et continue, vers l'objectif final de l'union politique et économique de l'Europe démocratique, les

./.

Six gouvernements estiment que l'on ne doit pas se borner au processus d'intégration économique, déjà en pleine phase de réalisation dans le cadre des Traités de Paris et de Rome. L'heure est venue d'amorcer un processus graduel d'unification politique.

2. Celui-ci doit entraîner: l'aprofondissement progressif de la détente dans les relations internationales; une solidarité plus accentuée à l'égard des pays en voie de développement économique; la consolidation de relations étroites et établies sur un pied d'égalité entre l'Europe et les Etats-Unis d'Amérique.

3. L'unité de l'Europe démocratique pourra être graduellement édifiée, sous la poussée de la conscience populaire et sur la base, non pas de tel ou tel schéma préconçu, mais d'expériences menées en commun avec la participation harmonieuse de tous les Etats intéressés. Chacun d'entre eux s'engage à travailler pour comprendre et approfondir les points de vue d'autrui, afin de parvenir d'un commun accord à une vision synthétique et pondérée des problèmes mondiaux.

Il faut mettre en oeuvre l'unité de l'Europe pour satisfaire des exigences, à la fois politiques, économiques et sociales et pour répondre aux aspirations idéales de tous les peuples européens, tout en équilibrant les intérêts nationaux de chaque adhérent.

4. Pour aller de l'avant sur la voie de l'unification politique, on devra traduire en pratique des politiques communes qui s'encadrent dans l'esprit, non autarchique et non exclusif d'une Communauté dont la vocation est de demeurer ouverte sur le monde extérieur.

5. Ce processus devra se poursuivre sans porter atteinte à la réalisation totale et autonome des Traités de Paris et de Rome, dans le

./.

respect des pouvoirs et des attributions propres aux Institutions des Communautés européennes.

6. Tout en marchant vers l'unification politique, il faudra poursuivre l'objectif de rendre toujours plus rationnel et démocratique le système institutionnel des Communautés européennes et de réaliser pleinement les dispositions et les indications contenues dans les Traités de Rome et de Paris.

7. Dans l'immédiat, il est nécessaire :

- de confirmer la nécessité d'une action commune en mesure d'assurer - grâce aussi au fonctionnement des organes opportuns de coordination et d'exécution - un juste équilibre des intérêts nationaux et d'en favoriser une synthèse;

- de réaffirmer le caractère ouvert de la Communauté européenne à fin de stimuler et faciliter l'adhésion du Royaume-Uni ainsi que des autres Etats européens qui se déclarent prêts à accepter les principes de base et les objectifs établis par les Traités de Paris et de Rome et se trouvent en mesure d'en remplir les obligations;

- de favoriser, grâce à une positive issue du "Kennedy round", l'expansion des échanges mondiaux, le développement harmonieux des échanges inter-européens et l'instauration de rapports économique toujours plus étroits et équilibrés entre la Communauté et les Etats-Unis d'Amerique;

- d'étudier, au terme de l'art. 21 du Traité CECA, de l'art. 138 du Traité CEE et de l'art. 108 du Traité CEEA, les mesures nécessaires pour réaliser l'élection au suffrage universel des membres du Parlement européen, compte tenu du projet que ce dernier a dressé dès le 20 juin 1960 ainsi que des propositions avancées à ce sujet par le Gouvernement italien pendant la session des Conseils des Ministres CEE et CEEA du 24-25 février 1964;

- de renforcer les pouvoirs du Parlement européen, tout en réalisant la fusion des trois communautés actuelles, par le transfert à ce dernier

./.

du contrôle graduellement soustrait aux Parlements nationaux sur les ressources communautaires, afin de contribuer ainsi à démocratiser progressivement les Institutions communautaires.

^ ^ ^

SCHEMA DES MODALITES DE REALISATION DE LA PERIODE EXPERIMENTALE DE L'UNION POLITIQUE

Sur la base de ces principes et dans la poursuite des objectifs qui précèdent, on pourra décider ce qui suit :

- A partir du mois de ..... les Chefs d'Etat ou de gouvernement des Six se rencontreront, à tour de rôle, dans la capitale de chacun des six pays, au moins une fois par an, ou plus fréquemment si l'évolution des événements l'exige.

- Les Ministres des Affaires Etrangères des Six se réuniront tous les trois mois à ..... ou bien au siège des Communautés européennes, si l'on estime opportun d'examiner certains problèmes avec la participation des représentants des Institutions communautaires (procédure, d'ailleurs, décidée à Strasbourg dès le 23 novembre 1959).

- Les Ministres compétents pour l'enseignement, la culture et la recherche scientifique prendront part, le cas échéant, aux réunions des Ministres des Affaires Etrangères.

- Pendant ces réunions, non seulement on confrontera les points de vue respectifs sur la situation mondiale, mais on essayera aussi d'élaborer

./.

des "politiques communes" (établies avec l'accord de tous et ensuite également obligatoires pour tous) qui porteront sur tel problème important de la politique internationale, de la culture ou de la recherche (à titre d'exemple, on pourrait citer comme problèmes exigeant une priorité : rapports avec les pays communistes; rapports avec les pays d'Afrique; rapports avec les pays de l'Amérique latine; problèmes du partnership avec les Etats-Unis d'Amérique; Université Européenne, échanges universitaires et attribution du "caractère européen" à certaines Université ou Instituts de recherche nationaux). Les orientations des gouvernements en matière de défense pourront aussi être traitées,dans la mesure où cela puisse apparaître opportun, en consequence de leurs reflets sur la politique étrangère en général.

- Une "Commission politique", composée des représentants de chaque gouvernement, se réunira périodiquement à ....., pour préparer les réunions ci-dessus et pour contribuer à l'élaboration des "politiques communes".

- Le Secrétariat de cette " Commission politique" siégera également à .. .. Pour établir l'organisation et les tâches du Secrétariat, on pourra s'inspirer aux principes contenus au point 2 de la Résolution du Parlement Européen du 21 décembre 1961;

- Dans la cadre des réunions trimestrielles, à l'échelon des Ministres des Affaires Etrangères, du Conseil de l'U.E.O., le Royaume-Uni sera tenu constamment au courant, dès le début, des débats ci-dessus, ainsi que des conclusions éventuellement adoptées par le Six. Le Gouvernement de Londres se trouvera ainsi en mesure de participer à l'élaboration des "politiques communes" et, le cas échéant, de les accepter et de s'y conformer.

- Lors du "colloque" annuel entre le Parlement européen et les organes exécutifs de trois Communautés, il y aurait lieu de réserver une séan-

./.

ce pour :

- examiner et discuter les initiatives concrètes que prendront les gouvernements afin de favoriser l'unité politique de l'Europe;

- debattre les grandes lignes d'évolution des problèmes politiques de l'Europe, sur la base d'un rapport établi par les gouvernements.

Il va de soi que l'Assemblée demeure libre de discuter les problèmes politiques au cours de ses réunions normales.

- Au plus tard le 1er janvier 1968 (c'est-à-dire après la date prévisible de fusion des trois Communautés européennes qui existent actuellement), on devra utiliser le mécanisme ainsi mis en place pour stipuler - compte tenu de l'expérience acquise et des résultats déjà obtenus - un Traité donnant un cadre institutionnel au processus d'unification européenne, même sur le plan de la politique générale.